

NABREŽINSKI KAMENARJI

Delo in denar.

Povest. Spisal dr. Fr. Detela.

(Konec.)

XII.

Kakor ostrmi in otrpne v strahu razburjena narava, kadar udari iz razjarjenega neba ognjena strela in strese grom stene in strop nebesnega poslopja: tako je nastala strmeča, pričakujoča tišina po Fužinah, ko se je razlegnil glas, da se je našlo ob fužinskem jezu truplo Klepševega sina Arturja. Sapa je zastajala prebivalcem, ki so si izkušali razjasniti burne misli, kako da se je zgodila nesreča, kaj da je bil povod, kakšne bodo posledice. Da so se maščevali obupni delavci, je bila splošna misel, ki si je ni upal nihče javno izreči. Delavci sami so se pomenljivo spogledovali in si sporazumno kimali. Kar je bilo pogumnejših, so menili, da brez kazni ne bo nihče več moril delavskih otrok. Brnot pa je spoznal, da se obrača stvar na slabše. Zagovarjal je delavstvo, ki ga ne sme nihče brez dokazov dolžiti takšnega zločina; delavci da se bore za svoje pravice samo s postavno dovoljenim orožjem; to jim velevala čast in poštenje, brez ozira na ravnanje nasprotnikov. „Mi ne morimo ne odraslih, ne otrok,“ je dejal. „Moje očetovsko srce pa krvavi —“

„Nobene besede več! V imenu postave!“ je zakričal orožnik, ki je bil prihitel s par tovariši, ko so se bili začeli zbirati delavci.

Razburjenost je rasla. Razgnani delavci so se vedno zopet zbirali; ravnateljstvo se je posvetovalo z uradniki; okrajni glavar in župnik sta posredovala in mirila na vse strani; med hišami, med ljudmi, od tvornice do Javorja so se bliskali bajoneti. Prepla-

šeno pa je bilo le bolj tisto prebivalstvo, ki ni bilo nič prizadeto; delavci so gledali zaničljivo na varnostne odredbe in jih spremljali z zlobnimi opazkami.

Javorje je bilo zavito v globoko žalost. Nobena glasna beseda, noben trd korak ni premočil mrtvaške tišine, ki je ležala na gosposkem domu.

Gospoda Klepša je bila silno pretresla grozna nesreča. A samo za hip. Ko se je zavedel, da bi ga utegnila zadeti kap, kar bi ne pomagalo ne njemu, ne sinu, se je otrešel nevarnega čuvstva s tem, da se je vdal nejevolji, da ga vznemirjajo in motijo takšni dogodki. Vsa glava mu je bila nabito polna Mosterihove zadeve; zdaj pa so trkali na zaprta vrata novi gostje, nove, neprijetne misli, ki so zahtevale glasno in brezobzirno vstopa. Kdo se ne bi jezil? Takšna smrt prekriža najlepše račune, ker se ni vzela pri nobenem v poštev. Toliko je bilo silnih, nujnih opravkov; stari gospod Klepš pa je moral sestavljati genljiv mrtvaški list, brzojavljati in popisovati na vse strani svojo bridkost, dajati navodila za pogreb, poslušati in zahvaljevati dolge, enolične izraze sožalja, ki so dohajali pismeno in ustno s tresočimi glasovi, drhtečimi ustnicami, po možnosti solznimi očmi. Neprijetno in mučno delo, zlasti če se ve, kako težko se ustreže sožalovalcem, ko se katerim nobena žalost ne zdi zadosti globoka, drugim pa še ta hlinjena. Že zaradi teh sitnosti je bilo hudo gospodu, da mu je umrl sin. Ali se je utopil namenoma ali po nesreči ali so ga umorili drugi, o tem ni razmišljal, ker ni bila to njegova, ampak pristojnega sodišča zadeva.